

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016306500

Дата перевірки:
01.06.2024 21:31:14 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
02.06.2024 16:05:09 EEST

ID користувача:
100011301

Назва документа: Луценко

Кількість сторінок: 14 Кількість слів: 2983 Кількість символів: 23714 Розмір файлу: 37.08 KB ID файлу: 1016102877

8.98% Схожість

Найбільша схожість: 8.62% з Інтернет-джерелом (<https://studfile.net/preview/7618527>)

8.98% Джерела з Інтернету 9 Сторінка 16

1.17% Джерела з Бібліотеки 18 Сторінка 16

0% Цитат

Не знайдено жодних цитат

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

РОЗДІЛ 1. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

1.1. Соціальна політика в Україні щодо літніх людей

Людей похилого віку кожним роком стає все більше і більше. Логічно це висуває на перший план соціальний захист людей, які не мають можливості існування навіть на рівні мінімальних стандартів до життя.

Треба визнати, що досить успішно проводиться соціальна політика відносно літніх людей. Становище людей похилого віку в Україні і за кордоном регулюється міжнародними договорами та іншими актами.

Декларація ООН із проблем старіння (прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 1991р., затверджена Резолюцією 47/5 від 16.10.92 р.) проголосила Принципи ООН щодо людей похилого віку:

- 1) незалежність як сукупність певних умов (доступність продуктів харчування, води, житла, одягу та медичного обслуговування для людей похилого віку);
- 2) участь - активне залучення даної вікової групи до суспільного (громадського) життя;
- 3) догляд, який можна гарантувати за умов: наявності догляду сім'ї та громади, до якої належить людина; доступності соціальних та правових послуг; забезпечення права і можливості користуватися послугами опікунських закладів, які гарантують захист; можливість користуватися основними правами і свободами людини (повага гідності, переконань, потреб особистого життя, права щодо догляду і якості життя в будь-якому із закладів, що надають житло, лікування чи догляд);
- 4) реалізація внутрішнього потенціалу;
- 5) життя, позбавлене будь-якої експлуатації, фізичного чи психологічного примусу, дискримінації [25, с.402].

Міжнародна стратегія дій із проблем старіння на 2002р. розроблена з метою гарантування найстаршій віковій групі населення можливостей безпечного і достойного проживання, які відображені в документі:

безпека життя;

повноправна, ефективна участь у соціальному, економічному, політичному житті держави;

реалізація творчого потенціалу;

гарантування дотримання громадянських, економічних, соціальних, культурних і політичних прав людей похилого віку, з ліквідацією вікової, гендерної та будь-якої іншої форм дискримінації; надання медичної допомоги та підтримки [25,с.408].

Загальна декларація прав людини та Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Дотримання міжнародних норм щодо людей літнього віку в законодавстві України та Конституції України.

Соціальне обслуговування включає в себе сукупність соціальних послуг, які надають громадянам похилого віку або інвалідам як вдома так і в спеціалізованих державних закладах та структурах, що діють за підтримки органів місцевого самоврядування. Основні види соціальних послуг: соціально-правові, соціально-побутові, соціально-медичні, соціально-економічні та морально-психологічна підтримка.

Соціальний захист населення цієї особливої соціально-вікової групи повинен здійснюватися у трьох напрямках:

- 1) профілактична;
- 2) підтримка (для збереження максимально можливого рівня самостійності);
- 3) представництво і захист інтересів людей похилого віку, визнаних недієздатними (для надання їм необхідної допомоги).

Основні принципи діяльності: надання державних гарантій; забезпечення рівних можливостей щодо отримання соціальних послуг; наступність усіх видів соціального обслуговування; орієнтування на індивідуальні потреби громадян; пріоритетність заходів із соціальної адаптації [47,с.46].

Моделі соціального обслуговування людей похилого віку:

- 1) соціальне обслуговування вдома;
- 2) напівстаціонарне обслуговування;
- 3) стаціонарне соціальне обслуговування в будинках-інтернатах, пансіонатах;
- 4) соціально-консультативна допомога ;
- 5) надання житлової площі в спеціалізованих будинках ;
- 6) невідкладна (негайна) соціальна допомога;
- 7) адресна натуральна допомога;
- 8) центри соціального обслуговування та реабілітації;
- 9) кімнати медико-соціальної допомоги тощо .

Держава забезпечує право на отримання гарантованих законодавством встановлених розмірів пенсій, допомог, видів натурального забезпечення , а також послуг та пільг (у відповідності до закону про соціальні послуги). Соціальний захист людей похилого віку в Україні забезпечується мережею закладів: Міністерство праці та соціальної політики; Пенсійним фондом; управління, комісії, комітети соціального захисту населення місцевих Рад і держадміністрацій; територіальні центри соціального обслуговування та центри надання соціальних послуг; установи , будинки-інтернати, санаторії та пансіонати, різні недержавні фонди, товариства, організації).

В нашій країні потужно функціонує система соціального обслуговування для громадян похилого віку. Але разом з тим існує ряд важливих проблем: брак фінансових коштів, недостатнє нормативно -правове та науково-методичне забезпечення, відсутність деяких державних стандартів у сфері соціального обслуговування, незабезпеченість достатньою кількістю кваліфікованих кадрів. Потреби багатьох літніх і старих людей у соціальному захисті далеко не завжди задовольняються належним чином.

1.2 . Літня людина як суб'єкт вікових та соціальних змін

Відбувається старіння населення світу, тобто збільшення літніх людей в

популяції. Серед причин постаріння населення - скорочення народжуваності, поліпшення охорони здоров'я, зниження рівня смертності старшому віці. Феномен постаріння населення породжує нові фінансові, юридичні, політичні, медичні, та інші питання та проблеми. Сама ж гостра проблема - організація пенсійного забезпечення та соціальної підтримки .

Старість як віковий період, який цілком реально дає прожити ще 15 - 20 років після виходу на пенсію, що приблизно складає чверть життя. Старіння розглядається як громадська і особистісна проблема.

Існує безліч підходів до розуміння і вивчення старості. Підхід, в основу якого покладено уявлення про старіння, запрограмоване еволюцією, включене в генетичний код («програмоване старіння»). Теорія активності **припускає** , що старі люди повинні бути залучені в життя суспільства, це має означати, якщо особа активніша, тим і задоволеніша.

В основі когнітивного підходу лежить так звана «модель дефіциту» - процес втрати чи зниження емоційних та інтелектуальних здібностей . Теорія інгібіції (стримування) вважає, що старі люди стають менш енергійними через труднощі у сприйнятті зовнішньої інформації і тому вони скеровуються на завданнях рівня «ручних» справ.

Старіння багатогранне, воно складається з взаємопов'язаних біологічних, соціальних, психологічних процесів . Старіння - у кожної людини свій власний, персональний шлях старіння.

Серед літніх громадян виділяються такі групи:

- відносно здорові, фізично здорові;
- хворі або ті, які мають інвалідність;
- живуть у сім'ях чи самотні;
- задоволені виходом на пенсію або незадоволені;
- ще досі працюють із задоволенням, але тяготяться роботою;
- нешасні, зневірені в житті;
- малорухомі , які завжди сидять вдома;
- ті, які живуть різноманітним інтенсивним життям (ходять в гості, відвідують

клуби і т. д), мають різні рівні освіти, кваліфікації та різносторонні інтереси.

Таким чином, описані теорії старіння грають важливу роль в організації соціального обслуговування осіб похилого віку Вони потрібні фахівцям з соціальної роботи, для того, щоб організувати та впорядкувати свої спостереження, скласти план дій роботи з конкретною людиною.

У роботах Є. І. Холостової, В. Д. Альперович, розкриваються причини стійкого періоду демографічної кризи старіння, яке виражається у зростанні чисельності осіб старшого працездатного віку і деякої частини старшого покоління у

Старше населення - по-різному реагує на несприятливі умови життя. У літературі описані дві стратегії поведінки літніх людей.

Першу стратегію можна віднести до конструктивних способів. Дослідження показують, що багато людей похилого віку звертаються до стратегій, які пом'якшують патогенний характер кризової ситуації і активного вирішення з труднощів.

При цьому соціальна підтримка є важливою для вирішення таких завдань, як :

- пристосування до втрати фізичної сили та здоров'я ;
- пристосування до виходу на пенсію;
- приєднання до вікової групи літніх.

Іншу категорію реагування на несприятливі умови в пізньому періоді життя можна віднести до неконструктивних. Цей вид стратегії є неконструктивним через внутрішні протиріччя: літні люди знаходяться в стані постійного пошуку фінансів для самореалізації. По-друге, вони створюють в своїй родині вогнища напруженості, які негативно впливають на близьких [7].

Основний спосіб психологічної підтримки літніх людей - звернення до їх здібностей, яких позбавлені молоді люди. Це мудрість. Найбільш важливі для такі чинники: суб'єктивний (вік, здоров'я) і об'єктивний чи соціальний (проживання, трудова діяльність).

Іншою складовою особистісних чинників є здоров'я. Хоча старість – це не хвороба.

Серед соціальних чинників велике значення має питання зайнятості та житла. Вона забезпечує людині засоби до існування, дає певний соціальний статус, та регулює соціальну активність індивіда, приносить відчуття причетності, задоволення або незадоволення.

Будинків для престарілих створені для підтримки незалежності літніх людей і сприяють відділенню від суспільства його частини.

Все в сукупності говорить про те, що соціальні проблеми літніх і старих людей поглиблюються їх психологічними особливостями. Соціальному працівнику необхідно враховувати це і добре знати і використовувати в якості потенціалу для вирішення проблем, які пов'язані із наданням соціальним послуг клієнта в літньому віці.

Особливе значення в обслуговуванні людей похилого віку мають вікові зміни, на які великий вплив чинять події життя. У цьому сенсі найбільш переконливо виглядає точка зору О. В. Краснової і А. Г. Лідерс [32]. Автори вважають, що взаємодія людини та соціального оточення переходить в «подію» людського життя.

До перших відносяться: хвороби, травми, розчарування в людині чи чомусь іншому, розлучення, катастрофи, релігійні потрясіння та інше. Всі ці події мають велике значення, але не прив'язані конкретно до певного віку і не є обов'язковими для кожного.

До віково -нормативних подій літнього віку можна віднести наступні:

- люди перестають працювати - йдуть на пенсію;
- вони перестають бути керівниками;
- вони перестають бути дітьми - ховають своїх батьків;
- вони перестають бути батьками - діти стають незалежними і заводять власні сім'ї;
- вони втрачають свої фізичні кондиції;
- вони змінюють своє сексуальне життя;

- вони менш подорожують - немає сил і бажання;
- вони починають мириться з близькістю смерті.

Серед загальних ознак старіння найбільш є «уповільнення», що охоплюють як більшість сенсорних функцій - зору, слуху, смаку, дотику, та більш складні - психомоторики, сприйняття нового, запам'ятовування, всієї ПОВЕДІНКИ людини. Зовнішні прояви демонструються на прикладі рухової активності в старості. Крім біологічних змін велику роль відіграють і психологічні.

Таким чином, збільшення питомої ваги літніх людей у складі населення, зміна соціального статусу людини в старості, припинення або зменшення трудової діяльності, трансформацією ціннісних орієнтацій, способу життя і спілкування, а також виникненням різних утруднень як у соціально-побутовій, так і в психологічній адаптації до нових умов, диктує необхідність вироблення і реалізації специфічних підходів, форм і методів соціальної роботи з літніми людьми.

Програми соціальної допомоги, реабілітації, корекції розробляються залежно від і до тієї чи іншої категорії літніх людей. З цим же пов'язане і використання різних принципів, методів, прийомів роботи з клієнтом [14]. Зміст роботи з літніми людьми включає в себе питання, пов'язані зі сферою здоров'я, психосоціального благополуччя та соціальних послуг. Зростання чисельності населення похилого віку впливає на основні тенденції у зміні форм соціальної роботи та характеру технологічного процесу вдосконалення допомоги людям похилого віку.

Основні принципи роботи з літніми людьми є повага й інтерес до ОСОБИСТОСТІ клієнта, акцент на потрібність і корисність його досвіду і знань оточуючим людям.

Отже, важливо сприймати літню людину не тільки як об'єкт, а й суб'єкт соціальної роботи. Це має допомогати знайти і розвинути їх внутрішні резерви, які сприятимуть самореалізації, самопідтримці та самозахисту. Велику роль відіграє при цьому професійна компетентність фахівця з

соціальної роботи, що включає в себе знання психологічних і геронтологічних особливостей віку, врахування приналежності клієнта до тієї чи іншої соціальної групи.

1.3. Соціальний захист літніх і старих людей

Соціальний захист літніх і старих людей - це комплекс економічних, соціальних та правових гарантій для громадян літнього і старшого віку, що базується на принципах людинолюбства й милосердя з боку держави стосовно членів суспільства, які цього потребують.

У свою чергу, соціальний захист населення літнього і старшого віку здійснюється за трьома напрямками - це профілактика, підтримка і представництво.

Профілактика - має на меті зберегти добробут літньої чи старої людини через зменшення або усунення чинників ризику, і тим самим запобігти її влаштуванню в стаціонарні установи соціального обслуговування.

Підтримка — це допомога, яка необхідна старим людям для збереження максимально можливого рівня самостійності.

Представництво — захист інтересів старих людей, які визнані недієздатними, від їхнього імені, та з метою надання їм необхідної допомоги.

Таким чином, практична, соціальна робота з літніми і старими людьми полягає в тому, щоб зробити роки життя людини в цьому віці гідними та благополучними.

На п'ятдесятій сесії Генеральної Асамблеї ООН у березні 1995 р. для підготовки і проведення Міжнародного року літніх людей (1999 р.) виділені додаткові принципи, що об'єднані в п'ять груп.

1. Принципи групи «незалежність» мається на увазі, що літні чи старі люди повинні мати доступ до основних благ та обслуговування і можливість працювати чи займатися іншими видами діяльності, які приносять прибуток, брати безпосередньо участь у визначенні термінів припинення

трудової діяльності, зберігати можливість участі в програмах освіти чи професійної підготовки, жити в безпечних умовах із урахуванням особистісних нахилів та етапу, який змінюється, мати можливість проживати в домашніх умовах доти, доки це можливо.

2. Принципи групи «участь» відображають питання залучення людей літнього та похилого віку до життя суспільства й активної участі в розробці чи здійсненні політики, яка стосується їх добробуту, можливостей створювати рухи чи асоціації осіб похилого віку.

3. Принципи групи «відхід» є основною при вирішенні проблеми забезпечення людини похилого віку доглядом і захистом з боку родини та громади, доступу до медичного обслуговування з метою підтримки та відновленню оптимального стану й попередження захворювання, доступу до різних соціальних і правових послуг, користування послугами установ, які піклуються про добробут та безпеку громадян похилого віку і обов'язкового дотримання в соціальних установах прав людини її основних свобод, включаючи повагу гідності, переконань, недостатків і особистого життя, а також права приймати особисті рішення щодо догляду та якості життя.

4. Принципи групи «реалізація внутрішнього потенціалу». На них базується ідея, яка стверджується, що літні чи старі люди повинні мати можливість для всебічної реалізації свого потенціалу, щоб їм завжди був відкритий доступ до суспільних цінностей в галузі освіти, культури, науки, духовного життя та відпочинку.

5. Принципи групи «гідність» несуть ідею недопущення експлуатації, фізичного і психічного насильства стосовно людей похилого віку, забезпечення їм прав та свобод та справедливе до них ставлення незалежно від віку, статі, расової чи етнічної приналежності, інвалідності чи іншого статусу та також незалежно від їхнього трудового внеску.

Перераховані принципи орієнтовані на те, щоб допомогти особам старшого покоління вести повнокровне та плідне життя, забезпечити умови, необхідні для підтримки чи досягнення гідного життя громадянина України.

Отже, базуючись на зазначених принципах, вікових особливостях людини, можна виділити три групи завдань кожного віку:

- природпо-культурні;
- соціально-культурні,
- соціально-психологічні, які лежать в основі практичної діяльності працівника соціальної сфери.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ОСОБАМИ ПОХИЛОГО ВІКУ

2.1 . Технології роботи центрів соціального обслуговування населення з літніми і старими людьми

Допомогу літнім здійснюють органи соціального захисту населення через свої відділення і установи, які виявляють та ведуть облік, здійснюють різні види соціальної підтримки, пропонують і забезпечують платні чи безкоштовні соціальні послуги. Соціальне обслуговування здійснюється за рішенням органів соціального захисту населення в підвідомчих їм установах за договорами, які укладаються з установою соціального обслуговування різних форм власності.

Система соціальних служб включає в себе мережу спеціалізованих установ, які призначені для обслуговування відповідних груп населення, до яких першочергово входять особи літнього та похилого віку.

Функцію соціального захисту і допомоги виконують такі установи :

- будинки-інтернати;
- відділення денного або цілодобового перебування ;
- спеціалізовані будинки для одиноких пристарілих громадян;
- лікарні чи відділення для тяжкохворих осіб;
- стаціонари різного типу;
- територіальні центри соціального обслуговування;
- центри надання соціальних послуг;

- центри соціальних служб і т .д.

Важливе місце в цій системі належить центрам надання соціальних послуг, які виконують одразу роботу двох або декілька служб.

Соціальна служба являє собою сукупність органів управління і спеціалізованих установ, що здійснюють безпосереднє соціальне обслуговування різних груп і категорій населення, яка керується також Постановою Кабінету Міністрів України від від 1 червня 2020 р. № 587 «Про організацію надання соціальних послуг».

Функції управління соціальним обслуговуванням населення на підвідомчій їй території здійснюють органи соціального захисту населення. Місцеві органи влади (а також недержавні, громадські, приватні чи інші організації за наявності ліцензії) створюють спеціалізовані установи соціальної сфери , провідне місце серед яких відводиться центрам надання соціальних послуг. Відповідно до зразкового Положення про Центр соціального обслуговування (наказ Мінсоцзахисту України № 137 від 20.07.1993 р.), Центр соціального обслуговування є закладом соціального захисту населення, що здійснює на території міста чи району організаційну та практичну діяльність з надання різних видів соціальної допомоги особам, сім'ям, які потрапили в складні життєві обставини і самостійно не можуть їх подолати.

Центри соціального обслуговування можуть мати у своїй структурі різні підрозділи соціального обслуговування , у тому числі відділення соціальної допомоги вдома , служби, термінової соціальної допомоги, відділення надання натуральної допомоги, стаціонарного перебування, відділення соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також інші , створювані з урахуванням необхідності і наявних можливостей . Такі центри надають комплексну соціальну допомогу різних видів: психологічну, юридичну, реабілітаційну, соціально - педагогічну, медико - соціальну, профілактичну і т.д.

До складу територіальної служби можуть також входити функціональні спеціалізовані центри, установи і підприємства соціального обслуговування

незалежно від їх форм власності.

Зараз спостерігається, як відбувається постійний розвиток мережі установ та підприємств соціального обслуговування, виникають їх нові види, що дозволяють охопити більш широкий спектр соціальних проблем різних верств та груп населення.

Часом установи соціального обслуговування населення на місцях мають подвійне адміністративне підпорядкування та кілька джерел фінансування.

В системі стаціонарних установ відносно новим елементом є спеціалізовані будинки для постійного проживання самотніх літніх людей і подружніх пар, що зберегли повну чи часткову здатність до самообслуговування в побуті і потребують відповідних умов для самореалізації основних життєвих потреб:

- виявлення самотніх непрацездатних громадян, які потребують соціально-побутового обслуговування та допомоги, обстежених разом з представниками місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, житлово-комунальних підприємств, громадських організацій їх матеріально-побутових умов проживання і визначення оцінки потреб в необхідності надання різних видів соціальних послуг;

- встановлення зв'язків з підприємствами, установами чи організаціями, незалежно від їх форм власності, з питань соціального обслуговування та надання допомоги непрацездатним громадянам, в даному випадку літнім та старим людям.

Центр надання соціальних послуг через свої підрозділи, віддалені робочі місця забезпечує якісне надання різних видів соціально-побутових послуг непрацездатним громадянам відповідно до висновків лікарів про ступінь втрати здатності до самообслуговування, а саме:

- веде облік надходження заяв, формує та веде особові справи осіб похилого віку та в десяти денний термін з дня надходження заяви проводить обстеження матеріально-побутових умов проживання даної категорії і організує своєчасне надання необхідної допомоги;

- створює комп'ютерну базу даних людей літнього і похилого віку , ветеранів війни та праці усіх категорій та забезпечує її достовірність;
- організовує придбання та доставку продовольчих, промислових та господарських товарів за рахунок обслуговуваних громадян, приготування їжі, доставку гарячих обідів , годування, в тому числі у пунктах харчування , їдальнях, доставку книг, газет, журналів тощо, виклик лікаря, придбання та доставка медикаментів, відвідування хворих у закладах охорони здоров'я;
- допомогу в прибиранні приміщення, пранні білизни; організацію надання платних послуг через пункти побуту (хімчистка, прання білизни, ремонт одягу, взуття і побутової техніки, перукарські послуги тощо);
- оформлення документів на отримання субсидій по оплаті житлово-комунальних послуг, оплати платежів;
- читання преси, написання листів;
- допомогу в обробітку присадибних ділянок;
- оформлення документів на санаторно-курортне лікування , оформлення документів на влаштування до будинку-інтернату для громадян похилого віку та інвалідів до пансіонату, психоневрологічного інтернату тощо;
- організацію надання необхідних видів технічних засобів реабілітації, забезпечення милицями, палицями , ходунками, кріслом колісним і т.д.;
- оформлення замовлень та організацію контролю за своєчасним і якісним наданням послуг підприємствами торгівлі, громадського харчування , побуту, зв'язку, службами житлово-комунального господарства, закладами культури тощо;
- вирішення за дорученням обслуговуваних громадян різних питань у державних та інших підприємствах , установах чи організаціях, контролю за наданням встановлених пільг;
- організація відпочинку (відвідання лекцій, участь в екскурсіях, самодіяльних художніх колективах; гуртках і т . П

Центр надання соціальних послуг приймає в підрозділи на обслуговування осіб які потребують соціально -побутової допомоги, на підставі особистої

заяви, картки медичного огляду, акта обстеження матеріально-побутових умов проживання.

Відділення соціальної допомоги вдома приймає на обслуговування одиноких непрацездатних громадян, в тому числі одинокі (бездітні) подружні пари (пенсійного віку) та осіб з інвалідністю I і II груп незалежно від віку, які частково, або значно втратили здатність до самообслуговування і за висновками медичного закладу потребують соціально-побутового обслуговування та догляду в домашніх умовах.

Схожість

Джерела з Інтернету

9

1	https://studfile.net/preview/7618527	8.62%
2	http://studscientist.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/102/134	4.53%
3	https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/dd5fb563-0924-4cb9-a49e-7423a98fe659/content	7 джерел 1.27%

Джерела з Бібліотеки

18

4	Студентська робота	ID файлу: 1004245777	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.8%
5	Студентська робота	ID файлу: 1015722352	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	0.74%
6	Студентська робота	ID файлу: 1015634856	Навчальний заклад: Open International University of Hu	16 Джерело 0.3%